

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

06 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Guzun Ion, Catan Liliana, Filincova Svetlana și Stratulat Galina,
a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către avocatul Guțu Teodor în interesele părții vătămate Dutca Gheorghe și de către avocatul Mîrzenco Dumitru în numele inculpatului Badia Oleg, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2020, în cauza penală în privința lui

Badia Oleg XXXXX, născut la XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 04.04.2013 – 10.05.2018;

Instanța de apel: 13.07.2018 – 22.01.2019;

Instanța de recurs: 13.05.2019 – 19.11.2019;

Instanța de apel: 17.01.2020 – 18.11.2020;

Instanța de recurs: 01.02.2021 – 06.12.2021.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 10 mai 2018, Badia Oleg a fost achitat de sub învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal din motiv nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Acțiunea civilă înaintată de către Dutca Gheorghe a fost respinsă.

2. În sentință, prima instanță a constatat că: de către organul de urmărire penală Badia Oleg a fost pus sub învinuire pentru faptul că, la 15 ianuarie 2013, aproximativ la ora 17:20 min., conducea automobilul de model „Dacia Logan” cu XXXXX, fiind treaz, cu permis de conducere, se deplasa în mun. Chișinău pe drumul străzii Ismail din direcția str. D. Cantemir spre ograda casei nr. 100 de pe str. Ismail, mun. Chișinău.

În timpul deplasării, ajungând la intrarea în ograda casei nr. 100 de pe str. Ismail, mun. Chișinău, conducătorul mijlocului de transport Oleg Badia, fiind într-o zonă rezidențială și efectuând manevra de virare la dreapta, n-a ținut permanent seama de împrejurări, n-a apreciat corect situația reală pe drumul în care se afla

vehiculul în momentul respectiv și nu a cedat trecerea pietonilor, prin ce a încălcat cerințele pct. 40 al. 2 lit. b) al Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede că, înaintea virării la dreapta, conducătorul de vehicul trebuie să cedeze trecerea pietonilor, cerințele pct. 45 al Regulamentului Circulației Rutiere, conform căruia conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; h) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră; 2) în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, cerințele pct. 56 al.3 al Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede că, în cazul virării la dreapta, conducătorul de vehicul trebuie să cedeze trecerea pietonilor care traversează carosabilul drumului, pe care acesta urmează să-l vireze, precum și cerințele pct. 94 al. 2 al Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede că, în zona rezidențială și cea pietonală conducătorii de vehicule trebuie să se deplaseze astfel să nu creeze obstacole sau pericol pietonilor, în caz de necesitate, ei sunt obligați să oprească și manifestând neglijența criminală în circumstanțele expuse mai sus, a comis cu partea din față a automobilului tamponarea pietonului, Dutca Gheorghe, născut la XXXXX, domiciliat XXXXX care traversa regulamentar drumul dintre blocurile locative nr. 100 și 102, de la dreapta la stânga relativ sensului de deplasare al automobilului de model „Dacia Logan” cu n/î XXXXX.

În rezultatul impactului, partea vătămată Dutca Gheorghe s-a ales conform raportului de expertiză medico-legală nr. 341/D din 22.02.2013 cu vătămări corporale sub forma fracturii închise a gleznei drept cu deplasare și subluxația plantei medial, edem a gleznei drepte, care au fost produse în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, care condiționează dereglarea de lungă durată a sănătății și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală medie.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. Procuror prin care a solicitat casarea sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul Badia Oleg să fie declarat vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, cu liberarea de răspundere penală în legătură cu intervenirea termenului de prescripție.

În motivarea apelului procurorul a menționat că, instanța de judecată a examinat probele prezentate de acuzatorul de stat, însă eronat și subiectiv a dat

apreciere circumstanțelor cauzei, care în mod direct se află în raport cu vinovăția inculpatului; interpretarea eronată a instanței de judecată privind locul infracțiunii „zonă rezidențială” sau „deplasare pietonală”, deoarece conform hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție despre practica judiciară cu privire la aplicarea legislației, la examinarea cauzelor penale, referitoare la încălcarea regulilor de securitate a circulației sau exploatare a mijloacelor de transport nr. 20 din 08.07.1999 (cu modificările ulterioare), „pct. 6 Pentru responsabilitatea în baza art.264 Cod penal nu importă locul unde a f fost săvârșită infracțiunea. Aceasta poate fi auto magistrală, stradă, curte, teritoriu al a întreprinderii, câmp și alte locuri, unde este posibilă circulația mijloacelor de transport. Nu poate fi temei pentru eliberarea conducătorului auto de răspundere penală în cazul în care în acțiunile lui există componența infracțiunii, chiar și în cazul în care regulile circulației rutiere și/sau de exploatare a mijloacelor de transport au fost încălcate și de către pătimit (conducător auto, pieton, pasager ori de către alt participant la trafic). Asemenea circumstanțe pot fi luate în considerație de către instanța judiciară doar ca circumstanțe atenuante”;

3.2. avocatul Pîcălău Dorian în numele părții vătămate Dutca Gheorghe, a solicitat casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri prin care Badia Oleg să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, cu admiterea acțiunii civile înaintată de partea vătămată Dutca Gheorghe.

În motivarea cererii de apel, avocatul Pîcălău Dorian în numele părții vătămate Dutca Gheorghe a menționat că, pe parcursul examinării dosarului penal, de către învinuire au fost aduse suficiente probe, privind săvârșirea de către inculpat a infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal. Aceste probe fiind, procesul verbal, 15.01.2013, unde inclusiv este indicat, că tamponarea este proaspătă, și anume, că plăcuță de înmatriculare era proaspăt îndoita, inclusiv planșa foto; Raportul de expertiza medico-legal N 341/D, din 21.01.2013, întocmit de Aurel Vicol (paj 26-27 in dosar), unde scrie, că leziunea corporală medie a avut loc în urma tamponării auto XXXXX; Declarația lui Badia Oleg de la data de 15.01.2013, la poliția rutieră, rândul 2 de jos, scrie ca a lovit cu automobilul aflat sub conducerea sa partea vătămată la piciorul sting. Declarațiile părții vătămate Dutca Gheorghe, care comunică cu lux de amănunte faptul producerii accidentului rutier, precum și faptul, că conducătorul vehiculului a săvârșit tamponarea într-o zonă pietonală abundentă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 ianuarie 2019, a fost admis apelul procurorului și a avocatului în numele părții vătămate

Dutca Gheorghe, casată total sentința, rejudecată cauza și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care:

Procesul penal pornit în privința lui Badia Oleg în baza art. 264 alin. (1) Cod penal a înceta în baza art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal și 391 alin. (1) pct. 6) Cod procedură penală, deoarece a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală.

A fost admisă parțial acțiunea civilă, dispunându-se încasarea de la Badia Oleg în beneficiul părții vătămate Dutca Gheorghe, prejudiciul material în mărime de 13 174 (treisprezece mii una sută șaptezeci și patru) lei și prejudiciul moral în mărime de 2 000 (două mii) lei.

În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

4.1. Prin încheierea Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 martie 2019, a fost dispusă corectarea erorii strecurate în dispozitivul deciziei din 22 ianuarie 2019, urmând a fi citit corect ca: *A admite parțial acțiunea civilă și a încasa de la Badia Oleg în beneficiul părții vătămate Dutca Gheorghe, prejudiciul material în mărime de 13 174 (treisprezece mii una sută șaptezeci și patru) lei, prejudiciul moral în mărime de 5 000 (cinci mii) lei.*

4.2. În motivarea soluției, instanța de apel a menționat că, situația de fapt și de drept reținută de instanța de fond nu corespunde probelor din dosar, care au fost apreciate incorect, instanța de fond ajungând eronat la concluzia că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, prima instanță nu a respectat prevederile art. 101 alin. (1), 384 alin. (3), 385 alin. (1), pct. 1-4, 394 alin. (1), pct. 1, 2, 4, 5 Cod de procedură penală.

Totodată, instanța de apel analizând totalitatea probelor administrate coroborate cu circumstanțele cauzei penale, a considerat necesar de a-l libera pe Badia Oleg de răspundere penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală prevăzut de art. 60 Cod penal, întrucât de la momentul comiterii infracțiunii 15.01.2013 până la examinarea în ordine de apel au trecut mai mult de 5 ani iar potrivit art. 16 Cod penal infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal face parte din categoria celor mai puțin grave și prin urmare conform art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au 5 ani de la săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave.

Cu referire la acțiunea civilă, instanța de apel a menționat că argumentele apelantului în interesele părții vătămate privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 200 000 lei, instanța de apel le-a considerat întemeiate parțial, considerând necesar de a încasa de la inculpat cu titlu de prejudiciu moral, ținând

cont de rolul acestuia în comiterea infracțiunii, personalitatea inculpatului și atitudinea acestuia de cele comise, de suferințele părții vătămate, ținând cont de gradul de vinovăție și rolul și comportamentul inculpatului Badia Oleg, considerând necesar de a încasa cu titlu de prejudiciu moral de la inculpatul suma de 5 000 lei, suma care este echitabilă, în raport cu cele comise, cu suferințele părții vătămate în legătură cu infracțiunea comisă.

5. Decizia motivată a instanței de apel pronunțată la 05 martie 2019, a fost atacată cu recursuri ordinare de către:

- avocatul Gumeniuc Ion în numele inculpatului Badia Oleg, 18 februarie 2019, prin care invocând în calitate de temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei;

- inculpatul Badia Oleg, la 28 martie 2019, prin care invocând în calitate de temeiuri pentru recurs prevederile art. 427 alin. (2) pct. 2), 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei;

- avocatul Teodor Guțu în numele părții vătămate Dutca Gheorghe, la 04 aprilie 2019, prin care invocând în calitate de temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (2) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei în partea acțiunii civile respinse, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 19 noiembrie 2019, au fost respinse ca fiind inadmisibile recursurile ordinare declarate de către inculpat și de către avocatul său Gumeniuc Ion, și a fost admis recursul ordinar declarat de către avocatul Guțu Teodor în numele părții vătămate Dutca Gheorghe, casată parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 ianuarie 2019, în cauza penală în privința lui Badia Oleg XXXXX, în latura civilă și s-a dispus rejudecarea cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest dispozițiile deciziei atacate se mențin.

6.1. În motivarea deciziei pronunțate, instanța de recurs a menționat că, pentru justa soluționare a acțiunii civile, instanța de apel nu a întreprins toate măsurile necesare în vederea acumulării actelor confirmative de la părți privind perioada tratamentului în staționar a părții vătămate Dutca Gheorghe de 10 zile precum și perioada tratamentului ambulatoriu invocat de a fi opt luni.

Un alt aspect important ce nu a primit o apreciere completă din partea instanței de apel reprezintă invocarea părții vătămate asupra imposibilității de a munci, pe

parcursul perioadei de tratament de după producerea accidentului, în funcția de șofer de autocamion în cadrul SC „Planet Rapid Trans”, cu un salariu de 1600 euro/lunar, urmând a fi stabilite raporturile de muncă a acestuia cu SC „Planet Rapid Trans” în momentul producerii accidentului precum și eventuala suspendare din câmpul muncii a inculpatului Badia Oleg pe perioada post accidentării și reabilitării.

Astfel, instanța de recurs ordinar a conchis că, circumstanțele expuse atestă că instanța de apel nu a judecat, complet, corect și în condițiile legii, apelul declarat de avocat în numele părții vătămate Dutca Gheorghe, și a adoptat o hotărâre pripită în această latură, nefiind elucidate toate circumstanțele cauzei pentru justa soluționare a laturii civile a respectivului proces penal.

Totodată, instanța de recurs a stabilit că instanța de apel prin încheierea din 05 martie 2019, a dispus corectarea erorii strecurate în dispozitivul deciziei și anume că: *„a admite parțial acțiunea civilă și a încasa de la Badia Oleg în beneficiul părții vătămate Dutca Gheorghe, prejudiciul material în mărime de 13 174 (treisprezece mii una sută șaptezeci și patru) lei, prejudiciul moral în mărime de 5 000 (cinci mii) lei”*, iar în dispozitivul deciziei atacate instanța de apel a dispus încasarea prejudiciului moral în mărime de 2 000 lei.

În acest context, instanța de recurs a stabilit că instanța de apel prin încheierea de corectare a erorii a modificat cuantumul prejudiciului moral stabilit prin dispozitivul deciziei, fapt prin care a comis o eroare întrucât soluționarea chestiunii privind mărimea prejudiciului moral admis prin decizie, ține de judecarea fondului cauzei, în concret a acțiunii civile și nu poate fi interpretat ca o eroare materială evidentă, întrucât în esență prin respectiva încheiere se schimbă soluția instanței ce a judecat fondul cauzei, chestiune inadmisibilă întrucât modificarea soluției instanței poate fi efectuată doar în urma efectuării controlului judiciar prin prisma temeiurilor și căilor de atac prevăzute de lege de către instanța ierarhic superioară.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2020, a fost admis apelul avocatului Pîcălău Dorian în numele părții vătămate Gheorghe Dutca, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Se admite parțial acțiunea civilă a părții vătămate Dutca Gheorghe și se încasează din contul inculpatului Badia Oleg și SRL „Lemanos-Plus”, în mod solidar, în beneficiul părții vătămate Dutca Gheorghe suma de 13 174 (treisprezece mii o sută șaptezeci și patru) lei, cu titlu de prejudiciu material.

Se încasează din contul inculpatului Badia Oleg în beneficiul părții vătămate Dutca Gheorghe prejudiciul moral în mărime de 20 000 (douăzeci mii) lei.

În rest, acțiunea civilă se admite în principiu, urmând ca asupra cuantumului cheltuielilor suportate să se expună instanța de judecată în ordine civilă.

7.1. În partea descriptivă a deciziei instanța de apel a menționat că, în cadrul procesului penal, Dutca Gheorghe a fost recunoscut în calitate de parte civilă și a solicitat să-i fie restituit prejudiciul material cauzat prin acțiunile inculpatului în mărime de 12 800 Euro și 13 174 lei, prejudiciul moral în mărime de 200 000 lei.

Astfel, analizând temeiul nominalizat în raport cu motivele invocate în apelul declarat de avocat în numele părții vătămate, instanța de apel a indicat că acesta își găsește parțial confirmarea la judecarea apelului declarat, existând acte confirmatoare ce au fost anexate la materialele cauzei și anume suma de 13 174 lei, ce ține de suma prejudiciul material 12 800 Euro acesta nu a fost confirmat, urmând ca în acest sens să se expună instanța în ordinea civilă.

De asemenea, instanța de apel a reiterat că inculpatul Badia Oleg a comis infracțiunea fiind angajat în calitate de taximetrist la SRL „Lemanos-Plus”, prin urmare, este echitabil și întemeiat ca inculpatul în mod solidar cu SRL „Lemanos-Plus”, să achite părții vătămate prejudiciul material cauzat acestuia, cel care acționat față de persoană în mod ilicit, fiind obligat să repare prejudiciul patrimonial cauzat.

Totodată, instanța de apel a menționat că în speță sunt prezente toate condițiile răspunderii civile delictuale ce rezultă din conținutul art. 1398, 1410 Cod civil și anume existența, prejudiciului material în mărime de 13 174 lei este dovedit prin probe, fapta comisă de către Badia Oleg, există și legătura de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, vinovăția lui Badia Oleg în comiterea faptei ilicite care este stabilită în ședința de judecată, iar răspunderea civilă delictuală are ca scop repararea integrală a prejudiciului material cauzat. Prin urmare, este echitabil și întemeiat ca inculpatul să achite părții vătămate Dutca Gheorghe prejudiciul material cauzat acestuia, cel care acționat față de persoană în mod ilicit, fiind obligat să repare prejudiciul patrimonial cauzat. În acest sens, instanța de apel a ținut cont de bonurile de plată ce confirmă cheltuielile pentru serviciile de taxi, scurta, pantaloni, bonurile de plată eliberate de farmacii, cheltuielile pentru procurarea poliței de asigurare medicală.

Mai mult decât atât, instanța de apel a făcut trimitere la jurisprudența CtEDO, cauza Emst c. Belgiei (15 iulie 2003), unde Curtea a statuat, în principiu, că “atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri. Chiar dacă ea nu a cerut, în mod

expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit.”

Instanța de apel a admis parțial argumentele apelantului în numele părții vătămate privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 200 000 lei, or, ținând cont de rolul inculpatului în comiterea infracțiunii, personalitatea inculpatului și atitudinea acestuia de cele comise, de suferințele părții vătămate, ținând cont de gradul de vinovăție și rolul și comportamentul inculpatului Badia Oleg, instanța de apel consideră necesar de a încasa cu titlu de prejudiciu moral de la inculpatul suma de 20 000 lei, suma care este echitabilă, în raport cu cele comise, cu suferințele părții vătămate în legătură cu infracțiunea comisă, Colegiul penal o consideră suficientă, care nu vine în contradicție cu prevederile art. 41 din Convenția Europeană pentru drepturile Omului, din care rezultă că suma pretinsă nu trebuie să fie exorbitantă și să nu tindă la o îmbogățire fără temei, considerând suma solicitată de 200 000 lei una exagerată.

Prin urmare, ținând cont de circumstanțele cauzei, de modalitatea comiterii infracțiunii, că prin infracțiune părții vătămate i-au fost cauzate vătămări corporale medii, suportând suferințe fizice și psihice, având în vedere normele de procedură penală și civilă pertinente, instanța de apel a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate suma de 20 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Referitor la pretenția părții civile privind repararea venitului ratat, instanța de apel a reținut că partea civilă Dutca Gheorghe și reprezentantul acestuia în acțiunea înaintată indică, că în rezultatul traumei primite, partea civilă s-a aflat la tratament medical, din această cauză nu și-a putut exercita obligațiile de muncă ca șofer timp de 8 luni și prin ratarea salariului lunar de 1600 Euro în această perioadă, i-a fost cauzat un prejudiciu de 12 800 Euro (1 600 Euro x 8 luni = 12 800 Euro) și solicită încasarea în beneficiul său a acestei sume în mod solidar de la părțile civilmente responsabile.

În speță, instanța de apel a conchis că aceste pretenții urmează să constituie obiectul de studiu al instanței de judecată în ordine civilă. Or, s-a invocat contractul individual de muncă încheiat între „Planet Rapid Trans” SRL cu sediul în XXXXX ca angajator și Dutca Gheorghe ca angajat, ultimul a fost primit la lucru ca șofer cu salariul lunar de 750 RON. Astfel, este în imposibilitate să stabilească cert care ar fi fost cuantumul venitului ratat. Prin urmare, instanța în ordine civilă urmează să stabilească dacă la momentul producerii accidentului rutier, partea vătămată se afla

în relații de muncă cu angajatorul, să analizeze contractul individual de muncă invocat, clauzele acestuia, efectele juridice, decizia de încetare a contractului individual de muncă, emisă de administrația „Planet Rapid Trans” SRL din 03.11.2012.

8. Nefiind de acord cu decizia pronunțată de către instanța de apel declară recurs ordinar avocatul Guțu Teodor în numele părți vătămate Dutca Gheorghe care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală solicită casarea parțială a deciziei în partea admiterii acțiunii civile în principiu, și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte prin care să fie dispusă încasarea din contul inculpatului Badia Oleg și SRL „Lemanos-Plus”, în mod solidar, a salariului ratat, în sumă de 12 800,00 Euro, prejudiciului moral în partea care acțiunea a fost respinsă (180 000,00 lei) și a cheltuielilor de judecată, în sumă de 13 150,00 lei.

În susținerea celor solicitate, recurentul remarcă că instanța de apel a analizat superficial circumstanțele cauzei, în speță, nu a ținut cont de durata tratamentului și termenului reabilitării stării sale fizice, că acesta fiind de profesie șofer și angajat în această funcție, fiind accidentat la piciorul drept, timp de 8 luni a fost în imposibilitate de a-și continua activitatea profesională, ratând totodată și un salariu de 1600,00 euro/lunar, iar în total -12 800,00 euro (8 luni x 1600,00 euro).

Cuantumul salarial de 1600,00 Euro/lunar este confirmat prin extrasul de cont bancar, eliberat de OTP Bank, România, sucursala Iași din 06.01.2015 (f.d. 109 -124), din care se vizualizează transferurile salariale efectuate de către angajator (SC Planet Rapid trans SRL), la contul salariatului (Dutca Gheorghe), de exemplu pentru lunile martie-aprilie 2012 a salariului, respectiv 1555,00 și 1536,00 Euro (*cu excepția unor rețineri din 1600,00 Euro*).

La fel, instanța de apel, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral nu a ținut cont de perioada îndelungată, necesară pentru reabilitarea vătămarilor cauzate, în urma cărora recurentul a fost nevoit să renunțe la serviciul în care a fost angajat și la modul normal de viață familial și personal — circumstanțe care au generat suferințe psihice și fizice, frustrări și stări de stres, neliniște și incomodități în șir, pe o durată de timp îndelungată.

8.1. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Mîrzenco Dumitru în numele inculpatului prin care solicită casarea deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă parțial acțiunea civilă a părții vătămate Dutca Gheorghe și să fie încasat din contul inculpatului Badia Oleg și SRL „Lemanos-Plus”, în mod solidar în beneficiul părții vătămate Dutca Gheorghe suma de 1 144 (una mie una sută patruzeci și patru) lei,

cu titlu de prejudiciu material. În rest acțiunea civilă în partea reparării prejudiciului material să fie respinsă ca neîntemeiată; să fie constatat faptul recunoașterii lui Badia Oleg vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 al (1) Cod penal ca o compensare echitabilă a suferințelor morale suportate de către partea vătămată Dutca Gheorghe.

În susținerea celor solicitate, apărarea indică că, potrivit acțiunii civile se solicită:

- încasarea de la SRL „Lemanos-Plus” și Badia Oleg în mod solidar în beneficiul lui Dutca Gheorghe a prejudiciului material în sumă de 12 800 Euro și 13 174 lei;

- încasarea de la SRL „Lemanos-Plus” și Badia Oleg în mod solidar în beneficiul lui Dutca Gheorghe a prejudiciului moral în sumă de 200 000 lei.

Ca reparare a prejudiciului efectiv, partea civilă pretinde compensarea costului îmbrăcăminteii în sumă de 2 000 lei (scurta - 850 lei, pantalonii - 400 lei și cizme - 750 lei). De asemenea, partea civilă confirmă prejudiciul material efectiv pretins prin înscrisuri anexate la acțiune: 16 bonuri de plată eliberate de farmacii și chitanța nr. 90048 în sumă de 3 756 lei; cheltuieli pentru servicii taxi în sumă de 518 lei; cheltuieli pentru procurarea poliței de asigurare medicală obligatorie în sumă de 1 659 lei.

Deci, derogând de la pertinența acestor dovezi, pentru confirmarea prejudiciului material efectiv pretins, partea civilă a prezentat dovezi sub formă de înscrisuri și ținând cont de pretenția privind compensarea costului îmbrăcăminteii pe sumă de 7 933 (3 756+518+1 659+2 000) lei.

Reieșind din cele expuse mai sus, recurentul invocă că partea vătămată din rea intenție sau eronat, a mărit cuantumul acțiunii în partea încasării prejudiciului material efectiv pretins cu suma de 5 241 lei, neprezentând pentru această sumă nici un document confirmativ.

Deci, evident în partea compensării cheltuielilor în sumă de 5 241 lei ca reparare a prejudiciului material efectiv, acțiunea urmează a fi respinsă, ca înaintată excesiv și fără a fi probată în această parte cu careva probe confirmative.

Cu referire, la pretenția părții civile privind compensarea prejudiciului efectiv în partea cheltuielilor pentru servicii taxi, or, partea civilă pentru probarea cuantumulului prejudiciului material efectiv a anexat la acțiunea depusă în judecată copii xerox de pe 10 bonuri privind achitarea serviciilor taxi, în sumă de 518,68 lei.

Avocatul a subliniat că în toate aceste bonuri nu este indicat timpul beneficierii de către partea civilă de serviciile taxi pretinse, adică în copiile de pe bonurile

prezentate, intenționat nu este indicat timpul prestării serviciilor taxi (ziua, luna, anul prestării serviciilor pretinse). Adică, prin bonurile indicate nu este dovedită prestarea serviciilor taxi respective anume în perioada de tratament pretinsă de către reclamant, adică în perioada de la 15.01.2013 până în septembrie 2013.

Or, partea civilă Dutca Gheorghe a prezentat în instanță nota informativă nr. 29 din 18.03.2019 eliberată de către IMSP Centrul de Sănătate Stăuceni. Conform acestei note, partea civilă în perioada de la 15.01.2013 până la 25.01.2013 s-a aflat la tratament în condiții de staționar, iar apoi a continuat tratament ambulatoriu până în septembrie 2013.

Deci, se impune concluzia, că partea civilă nu a prezentat instanței originalele bonurilor pentru serviciile taxi. Însă, la perfectarea copiilor de pe bonurile pentru serviciile taxi, cu rea credință, pentru a duce instanța în eroare.

Cu referire la pretenția părții civile privind compensarea prejudiciului efectiv în partea cheltuielilor pentru procurarea poliței de asigurare medicală obligatorie, apărarea remarcă că, partea civilă pentru probarea cuantumului prejudiciului material efectiv, a anexat la acțiunea depusă în judecată copie de pe bonul de plată din 16.01.2013 pe suma de 1 659 lei, achitată pentru procurarea poliței de asigurare medicală obligatorie a persoanelor fizice și respectiv solicită compensarea acestor cheltuieli din contul părților civilmente responsabile, or, compensarea cheltuielilor pentru procurarea poliței de asigurare medicală obligatorie este neîntemeiată și acțiunea civilă în această parte pasibilă de a fi respinsă.

Deci, din legislația națională rezultă imperativ obligația părții civile de participare la asigurarea obligatorie de asistență medicală prin procurarea polițelor de asigurare, sub riscul de a nu beneficia de asistență medicală în cazul survenirii cazului asigurat.

Prin urmare, necesitatea procurării de către partea civilă Dutca Gheorghe a polițelor de asigurare medicală obligatorie nu se află în careva raport de cauzalitate cu acțiunile delictuale ale lui Badia Oleg și acesta, în cazul dat, nu poate fi supus răspunderii delictuale în vederea compensării părții civile a cheltuielilor legate de procurarea poliței de asigurare medicală obligatorie.

Privitor la pretenția părții civile privind compensarea prejudiciului efectiv în partea compensării costului îmbrăcămintei deteriorate avocatul subliniază că, în acțiunea civilă Dutca Gheorghe indică că îmbrăcămintea în care era îmbrăcat acesta la momentul producerii accidentului rutier a fost deteriorată, devenind inutilizabilă și solicită a fi recuperat costul îmbrăcămintei în sumă de 2 000 lei (scurta - 850 lei, pantalonii - 400 lei și cizme - 750 lei).

În acest sens, recurentul menționează că de către Duca Gheorghe nu au fost prezentate careva dovezi, privitor la îmbrăcămintea în care acesta era îmbrăcat de fapt la momentul producerii accidentului rutier.

Prin urmare pretențiile părții civile în partea recuperării prejudiciului pentru deteriorarea îmbrăcămintei sunt neprobate și urmează de către instanță a fi respinse ca neîntemeiate.

Referitor la pretenția părții civile privind compensarea prejudiciului efectiv în partea cheltuielilor de tratament, avocatul reiterează că partea civilă Dutca Gheorghe a prezentat în instanță nota informativă nr. 29 din 18.03.2019 eliberată de către IMSP Centrul de Sănătate Stăuceni. Conform acestei note, partea civilă în perioada de la 15.01.2013 până la 25.01.2013 s-a aflat la tratament în condiții de staționar, iar apoi a continuat tratament ambulatoriu până în septembrie 2013. Astfel, apărarea consideră că cheltuielile de tratament suportate de către partea civilă în această perioadă, care se află în raport de cauzalitate cu tratamentul medical al traumei suportate de acesta în rezultatul accidentului rutier, urmează a fi compensate.

Recurentul reiterează că partea civilă, ca dovadă a cheltuielilor de tratament a anexat la acțiunea civilă 16 bonuri de plată eliberate de farmacii și chitanța nr. 90048, în sumă totală de 3 756 lei. Astfel, menționează că toate aceste înscrisuri, în principiu, nu pot fi reținute și apreciate ca cheltuieli de tratament în cazul din prezenta speță. Or, bonurile de plată în cauză nu sunt confirmate cu careva dovezi privind tratamentul medical suportat de către acesta (fișă medicală, prescripții ale medicului, rețete ș.a.), care ar confirma că medicamentele procurate conform acestor bonuri au fost destinate anume pentru partea civilă și anume pentru tratamentul în legătură cu trauma cauzată în rezultatul accidentului rutier care a avut loc la 15.01.2013.

Astfel, partea civilmente responsabilă Badia Oleg recunoaște acțiunea civilă în partea compensării cheltuielilor suportate de partea civilă și probate de către acesta prin bonurile; din 10.06.2013 în sumă de 60 lei; din 26.03.2013 în sumă de 70 LEI; din 15.01.2013 în sumă de 52 lei; din 23.01.2013 în sumă de 187 lei; din 22.01.2013 în sumă de 241 lei; din 17.01.2013 în sumă de 398 lei; din 15.01.2013 în sumă de 52 lei; 27.03.2013 în sumă de 84 lei - iar în total 1 144 lei.

Totodată, de către reclamant au fost prezentate bonuri privind procurarea medicamentelor: bonul din 03.12.2013 în sumă de 1 352 lei; bonul din 05.12.2013 în sumă de 24 lei; bonul din 09.11.2013 în sumă de 280 lei; bonul din 10.11.2013 în sumă

de 547 lei; bonul din 28.03.2014 în sumă de 21,50 lei; bonul din 5.01.2020 în sumă de 187 lei.

În corespundere cu bonurile de plată indicate supra, medicamentele respective au fost procurate în perioada de după finisarea tratamentului, adică după septembrie

2013 iar în chitanța nr. 90048 pe suma de 187 lei nu este indicat ce a fost procurat și urmează de către instanță a fi respinse.

9. Judecând recursurile ordinare declarate, în raport cu actele cauzei și opinia procurorului expusă în referință, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că recursul declarat de către avocatul Guțu Teodor în numele părții vătămate Dutca Gheorghe urmează a fi respins ca fiind inadmisibil, iar recursul declarat de către avocatul Mîrzenco Dumitru urmează a fi admis, pentru considerentele de drept și de fapt expuse în contextul ce urmează.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Astfel, cu referire la recursul ordinar declarat de către avocatul Guțu Teodor în numele părții vătămate Dutca Gheorghe, Colegiul penal lărgit subliniază că recurentul indică ca temei de casare a decizie recurate pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, criticând decizia instanței de apel prin aceea că instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta expus neclar sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal lărgit reține că avocatul Guțu Teodor în numele părții vătămate Dutca Gheorghe critică soluția adoptată de către instanța de apel în partea admiterii parțiale a acțiunii civile.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că motivele și temeiurile invocate de recurent nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, argumentând în acest sens următoarele.

Așadar, cu referire la temeiurile de recurs invocate de recurent, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, Colegiul penal lărgit conchide că, nu sunt incidente din considerentul că, instanța de apel la examinarea cauzei a

respectat prevederile art. 414 alin. (1), 415 alin. (1) pct. 1) lit. c), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală și prin hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat de către avocatul Pîcălău Dorian în numele părții vătămate Dutca Gheorghe, întemeind-și soluția în baza probelor examinate de prima instanță, care au fost examinate, verificate de instanța de apel, apreciate corect de aceasta prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, consemnate în procesul-verbal al ședinței de judecată, descrise în decizia atacată, soluția instanței nefiind afectată de o eroare gravă de fapt, iar decizia instanței de apel cuprinde motivele pe care își întemeiază soluția, faptele inculpatului fiind încadrate corect conform circumstanțelor faptice constatate în speță, din care considerente, temeiuri de a interveni în decizia instanței de apel nu se identifică.

În privința criticilor recurentului, prin care acesta susține că instanța de apel nu a intrat în esența problemei și eronat a respins solicitările din cererea de apel cu referire la repararea venitului ratat, mai mult, consideră că instanța de apel nu a dat un răspuns clar alegațiilor invocate de către partea vătămată, Colegiul penal lărgit le respinge ca fiind nefondate și califică aceasta poziție drept una declarativă.

Or, din textul deciziei recurate se evidențiază clar poziția instanței de apel în acest sens, și anume, „(...) *pretenția părții civile privind repararea venitului ratat, instanța de apel a reținut că partea civilă Dutca Gheorghe și reprezentantul acestuia în acțiunea înaintată indică, că în rezultatul traumei primite, partea civilă s-a aflat la tratament medical, din această cauză nu și-a putut exercita obligațiile de muncă ca șofer timp de 8 luni și prin ratarea salariului lunar de 1600 Euro în această perioadă, i-a fost cauzat un prejudiciu de 12 800 Euro (1 600 Euro x 8 luni = 12 800 Euro) și solicită încasarea în beneficiul său a acestei sume în mod solidar de la părțile civilmente responsabile; (...) aceste pretenții urmează să constituie obiectul de studiu al instanței de judecată în ordine civilă. Or, s-a invocat contractul individual de muncă încheiat între „Planet Rapid Trans” SRL cu sediul XXXXX ca angajator și Dutca Gheorghe ca angajat, ultimul a fost primit la lucru ca șofer cu salariul lunar de 750 RON. Astfel, este în imposibilitate să stabilească cert care ar fi fost cuantumul venitului ratat. Prin urmare, instanța în ordine civilă urmează să stabilească dacă la momentul producerii accidentului rutier, partea vătămată se afla în relații de muncă cu angajatorul, să analizeze contractul individual de muncă invocat, clauzele acestuia, efectele juridice, decizia de încetare a contractului individual de muncă, emisă de administrația „Planet Rapid Trans” SRL din 03.11.2012”.*

În acest context, Colegiul penal lărgit conchide că concluziile instanței de apel sunt motivate și argumentate din punct de vedere al temeiniciei și legalității,

motivare care instanța de recurs ordinar și-o însușește, ce este conform practicii CtEDO (*a se vedea cauza Albert vs România din 16 februarie 2010*).

Cu referire la recurs ordinar declarat de către avocatul Mirzenco Dumitru în numele inculpatului, Colegiul penal lărgit subliniază că din textul recursului reiese că recurentul critică decizia în partea acțiunii civile, indicând că instanța de apel a pronunțat o decizie în acest sens nemotivată, ceea ce denotă prezența temeiului pentru recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Astfel, Colegiul penal lărgit reamintește că declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor ce a fost declarat.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal ori civil au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Relevant este de specificat în acest context că, hotărârea instanței de apel potrivit art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Deci, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urma să se expună în partea admiterii acțiunii civile, or, pronunțând o nouă hotărâre prin care a admis parțial acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Dutca Gheorghe și a dispus încasarea prejudiciului material de la inculpatul Badia Oleg și SRL „Lemanos_Plus”, în mod solidar, în beneficiul părții vătămate Dutca Gheorghe suma de 13 174 lei cu titlul de prejudiciu material, nu motivează soluția în acest sens.

Astfel, Colegiul penal lărgit atrage atenția asupra faptului că, instanța de apel în partea descriptivă a deciziei pronunțate nu se expune motivat asupra acțiunii civile, adică ultima eronat omite să indice din ce motiv a admis acțiunea civilă, care au fost raționamentele admiterii parțiale și cum a ajuns să stabilească valoarea prejudiciului material.

Or, din textul deciziei recurate nu se poate constata calculul efectuat de către instanță care a dus la încasarea prejudiciului material în sumă de 13 174, de asemenea, instanța de apel nu indică care sunt probele ce demonstrează valoarea acestui prejudiciu.

În acest sens, Colegiul penal lărgit reamintește că se consideră prejudiciu material cel legat de săvârșirea acțiunii interzise de legea penală dacă el se exprimă în cheltuieli pentru: 1) *tratamentul părții vătămate și îngrijirea acesteia*; 2) *înmormântarea părții vătămate*; 3) *plata sumelor de asigurare, indemnizațiilor și pensiilor*; 4) *executarea contractului de depozit al bunurilor (a se vedea prevederile art. art. 219 Cod de procedură penală, Acțiunea civilă în procesul penal)*.

Așadar, Colegiul penal lărgit remarcă că, în temeiul art. 385 Cod de procedură penală, instanța națională la adoptarea sentinței trebuie să soluționeze dacă trebuie admisă acțiunea civilă, în folosul cui și în ce sumă. Iar în conformitate cu prevederile art. 394 alin. (5) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentințelor de condamnare sau achitare ori de încetare a procesului penal trebuie să conțină motivele pe care este întemeiată hotărârea instanței cu privire la acțiunea civilă sau la repararea pagubei materiale cauzate de infracțiune.

Însă, contrar celor stipulate de legea procesual-penală, în cauza deferită judecății instanța de apel nu a motivat decizia adoptată în acest sens, în consecință, instanța de apel a pronunțat o hotărâre nemotivată, contrară prevederilor art. 6 al Convenției europene a drepturilor omului, or, jurisprudența CtEDO indică faptul că, „(...) rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției. Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar de asemenea obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse.”(a se vedea cauza *Fomin vs. Moldovei* din 11 octombrie 2011, nr. 36755/06).

Mai mult, Colegiul penal lărgit subliniază obligația instanței de a motiva hotărârea, care face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil, or, potrivit jurisprudenței constante a Curții de la Strasbourg, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (a se vedea cauza *Suominen vs. Finlandei* din 2003, cauza *Kuznetsov și alții vs. Rusiei* din 2007).

Totodată, Colegiul penal lărgit remarcă poziția Curții Europene în acest sens care susține că dreptul de a revendica o despăgubire pentru prejudiciu material și moral este considerat o parte componentă a dreptului de acces la o instanță în ceea ce privește aspectele civile, și este de competența instanțelor naționale să stabilească capacitatea persoanei de a face uz de acest drept și suma pentru daune, totuși dacă această chestiune a fost abordată într-o manieră arbitrară sau nerezonabilă în totalitate se consideră a fi încălcat dreptul la un proces echitabil (a se vedea cauza *Živilinskas vs. Lituaniei* din 12 mai 2006).

Prin urmare, Colegiul penal lărgit menționează că, eroarea comisă de instanța de apel urmează a fi corectată, prin casarea parțială a deciziei, și dispune rejudecarea cauzei în latura civilă.

La rejudecarea cauzei instanța de apel are obligația cu strictețe să respecte prevederile art. 414 Cod de procedură penală, să înlăture erorile enumerate mai sus, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel și recurs, de asemenea, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legale asupra laturii civile, să verifice și să aprecieze probele administrate în cauză în această parte, să le dea o apreciere corespunzătoare și ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

10. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Guțu Teodor în interesele părții vătămate Dutca Gheorghe, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2020, în cauza penală în privința lui Badia Oleg XXXXX.

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Mîrzenco Dumitru în numele inculpatului Badia Oleg, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2020, în latura civilă, în cauza penală în privința lui Badia Oleg XXXXX, prin care:

S-a admis parțial acțiunea civilă a părții vătămate Dutca Gheorghe și s-a încasat din contul inculpatului Badia Oleg și SRL „Lemanos-Plus”, în mod solidar, în beneficiul părții vătămate Dutca Gheorghe suma de 13 174 (treisprezece mii o sută șaptezeci și patru) lei, cu titlu de prejudiciu material.

Dispune rejudecarea cauzei, în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, decizia contestată se menține.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea în care a fost dispusă rejudecarea, în rest este irevocabilă.

Decizia integrală pronunțată la *01 februarie 2022*.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana

Filincova Svetlana

Stratulat Galina